

Inhoud

1	Introductie	13
1.1	Inleiding	13
1.2	Opzet van dit boek	17
	Samenvatting	19
	DEEL 1	
	Een eerste kennismaking	
2	Enkele begrippen	23
2.1	Inleiding	23
2.2	Geschiedenis van bestuur	23
2.3	De overheid	29
	2.3.1 Het begrip 'overheid'	30
	2.3.2 Kenmerken van de Nederlandse overheid	33
2.4	Het begrip 'algemeen belang'	37
2.5	Het begrip 'beleid'	39
	Samenvatting	41
	DEEL 2	
	Hoe beleid tot stand komt	
3	De overheid als systeem	45
3.1	Inleiding	45
3.2	De systeembenadering	46
	3.2.1 Het model	46
	3.2.2 Het werkmodel	48
	3.2.3 Het nut van het systeemmodel	50
	3.2.4 Systemen zijn met elkaar verbonden	51
	3.2.5 Vereenvoudiging of indikking	51
	3.2.6 Het veldproces is een keuzeprocess	53
	3.2.7 De omgeving: de contingentie- en de interorganisatietheorie	54

3.3	De procesanalyse	56
3.3.1	Inleiding	56
3.3.2	De werking van de procesanalyse	57
	Samenvatting	60
4	Beleid in fasen	61
4.1	Inleiding	61
4.2	Agendering	61
4.2.1	De maatschappelijke agenda	62
4.2.2	De politieke agenda	64
4.3	Beleidsvorming	65
4.3.1	Beleidsvoorbereiding	65
4.3.2	Beleidsbepaling	66
4.3.3	Beperkingen	69
4.4	Beleidsuitvoering	70
4.4.1	Het beleidsprogramma	72
4.4.2	Kenmerken van de organisatie die het beleid uitvoert	73
4.4.3	Kenmerken van het veldproces	74
4.5	Beleidsevaluatie	75
4.6	Beleidsbeëindiging	77
	Samenvatting	
DEEL 3		
Hoe beslissingen worden genomen		
5	Beslissingen	81
5.1	Inleiding	81
5.2	Er zijn vele soorten beslissingen	81
5.3	Besluitvormingsmodellen	83
5.3.1	Het klassieke besluitvormingsmodel	84
5.3.2	Incrementele besluitvorming	86
5.3.3	Mixed scanning	87
5.4	Nog drie modellen	88
5.4.1	Niet-beslissen als model	88
5.4.2	De vuilnisbak	88
5.4.3	Crisisbesluitvorming	89
5.5	Tot slot: soorten beslissingen	90
	Samenvatting	92

6 Ontwerpen van beleid	93
6.1 Inleiding	93
6.2 De relatie overheid-burger	94
6.3 Het beleidsontwerp, een model	97
6.4 Bestuursstijlen	99
6.5 Het kiezen van doelen	104
6.6 Het kiezen van middelen	107
6.7 Communicatie	109
6.8 Interactie	111
6.9 Externe invloed	113
6.9.1 Inspraak	113
6.9.2 Invloedsprogingen uit eigen beweging	116
6.9.3 Belangen-, pressie- en actiegroepen	119
Samenvatting	122

DEEL 4

Hoe de overheid is georganiseerd

7 Beleid en organisatie	125
7.1 Inleiding	125
7.2 Wat is een organisatie?	126
7.3 De formele organisatie	127
7.4 De informele organisatie	134
7.5 De bureaucratische organisatie	137
7.6 Projectmatig werken bij de overheid	139
Samenvatting	143
8 De centrale overheid	145
8.1 Inleiding	145
8.2 De Staten-Generaal	146
8.2.1 De Tweede Kamer	146
8.2.2 De Eerste Kamer	150
8.3 De regering	151
8.4 Departementen	154
8.5 Hoge Colleges van Staat	158
8.5.1 De Raad van State	158
8.5.2 De Algemene Rekenkamer	159

8.5.3	De Hoge Raad	161
8.5.4	De Nationale ombudsman	162
8.6	Adviesraden	164
	Samenvatting	166
9	Decentrale overheden: de provincie	167
9.1	Inleiding	167
9.2	De provinciale overheid	167
9.2.1	De bestuurders	169
9.2.2	De provinciale organisatie	170
9.3	Dualisering bij de provincie	174
9.4	Overige organisaties op provinciaal niveau: Interprovinciaal Overleg (IPO)	176
9.5	Het bestaansrecht van de provincie	177
	Samenvatting	179
10	Decentrale overheden: de gemeente	181
10.1	Inleiding	181
10.2	De gemeentelijke overheid	181
10.2.1	De bestuurders	182
10.2.2	De gemeentelijke organisatie	184
10.3	Dualisering bij de gemeente	191
10.4	Overige organisaties op gemeentelijk niveau	193
10.5	Ontwikkelingen bij de gemeenten	194
10.5.1	Herindeling en deelgemeenten	194
10.5.2	Efficiënter vergaderen	195
10.5.3	Dichter bij de burger	198
	Samenvatting	200
11	Functioneel bestuur	201
11.1	Inleiding	201
11.2	De waterschappen	202
11.3	Publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties (PBO's)	207
11.4	Zelfstandige bestuursorganen (ZBO's)	211
	Samenvatting	213

12 Europa	215
12.1 Inleiding	215
12.2 Belangrijke begrippen	215
12.3 De Europese Unie	216
12.4 Instellingen bij de Europese Unie	220
12.4.1 De Europese Raad	220
12.4.2 De Raad van ministers	220
12.4.3 De Europese Commissie	223
12.4.4 Het Europees Parlement (het Europarlement)	224
12.4.5 Overige instellingen	226
12.5 De beleidsterreinen binnen Europa	228
12.6 Europa in Nederland	230
12.6.1 Wet- en regelgeving	230
12.6.2 Het Nederlands parlement	234
12.6.3 De Nederlandse burgers	235
Samenvatting	235
Afkortingen	237
Geraadpleegde literatuur	239
Register	241